

Sygn. akt IV KK 205/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Jarosław Matras (sprawozdawca)

Protokolant Anna Kowal

w sprawie **M. K., K. Z., E.Ś. i J. P.**

skazanych z art. 272 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w dniu 10 czerwca 2021 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego

od wyroku Sądu Rejonowego w G.

z dnia 20 grudnia 2018 r., sygn. akt IX K (...)

uchyla zaskarżony wyrok i M.K., K. Ś. oraz J.P. uniewinnia od popełnienia zarzucanych im czynów, a kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Prokurator Rejonowy w G. w dniu 10 sierpnia 2018 r. skierował do Sądu Rejonowego w G. akt oskarżenia, w którym oskarżył:

1) M. K.:

I. o to, że będąc na podstawie umowy o świadczenie usług edukacyjnych słuchaczem Gimnazjum dla Dorosłych w G. N. Centrum Edukacyjne w G. przy ulicy (...), w nieustalonym dniu listopada 2015 r. w G. brał udział w wystawieniu dokumentu w postaci dziennika zajęć szkoły zaocznej na rok szkolny 2015/2016 semestr I od dnia 1 września 2015 r. do dnia 7 lutego 2016 r. dla kierunku gimnazjum, który to dziennik ze względu na zawartą w nim treść stanowił dowód okoliczności mającej znaczenie prawne, a polegającego na potwierdzeniu swojej obecności na zajęciach lekcyjnych w dniach: 7, 14, 15 listopada 2015 r. poprzez złożenie własnoręcznych podpisów, poświadczając tym samym nieprawdę co do swojej obecności na tych zajęciach, który to udział stanowił podstawę do uzyskania przez N. Policealna Szkoła Zawodowa dla Dorosłych w G. przy ulicy (...) dotacji finansowych w wielkościach określonych w art. 80 ust. 2-3a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,

tj. o czyn z art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 2 k.k. (czyn z pkt I części wstępnej wyroku);

II. o to, że będąc na podstawie umowy o świadczenie usług edukacyjnych słuchaczem Gimnazjum dla Dorosłych w G. N. Centrum Edukacyjne w G. przy ulicy (...), w nieustalonym dniu grudnia 2015 r. w G. brał udział w wystawieniu dokumentu w postaci dziennika zajęć szkoły zaocznej na rok szkolny 2015/2016 semestr I od dnia 1 września 2015 r. do dnia 7 lutego 2016 r. dla kierunku gimnazjum, który to dziennik ze względu na zawartą w nim treść stanowił dowód okoliczności mającej znaczenie prawne, a polegającego na potwierdzeniu swojej obecności na zajęciach lekcyjnych w dniach: 5, 6 grudnia 2015 r. poprzez złożenie własnoręcznych podpisów, poświadczając tym samym nieprawdę co do swojej obecności na tych zajęciach, który to udział stanowił podstawę do uzyskania przez N. Policealna Szkoła Zawodowa dla Dorosłych w G. przy ulicy (...) dotacji finansowych w wielkościach określonych w art. 80 ust. 2-3a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,

tj. o czyn z art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 2 k.k. (czyn z pkt II części wstępnej wyroku)

2) K. Z.:

I. o to, że będąc na podstawie umowy o świadczenie usług edukacyjnych słuchaczem Gimnazjum dla Dorosłych N. Centrum Edukacyjne w G. przy ulicy (...), w nieustalonym dniu kwietnia 2016 r. w G. brał udział w wystawieniu dokumentu w postaci dziennika zajęć szkoły zaocznej na rok szkolny 2016/2017 semestr III od dnia 27 lutego 2016 r. do dnia 26 czerwca 2016 r. dla kierunku gimnazjum, który to dziennik ze względu na zawartą w nim treść stanowił dowód okoliczności mającej znaczenie prawne, a polegającego na potwierdzeniu swojej obecności na zajęciach lekcyjnych w dniach: 9. 10, 23, 24 kwietnia 2016 r., który to udział stanowił podstawę do uzyskania przez N. Policealna Szkoła Zawodowa dla Dorosłych w G. przy ulicy (...) dotacji finansowych w wielkościach określonych w art. 80 ust. 2 - 3a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,

tj. o czyn z art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 2 k.k. (czyn z pkt III części wstępnej wyroku),

3) E.Ś.:

I. o to, że będąc na podstawie umowy o świadczenie usług edukacyjnych słuchaczem Gimnazjum dla Dorosłych N. Centrum Edukacyjne w G. przy ulicy (...), w nieustalonym dniu października 2015 r. w G. brał udział w wystawieniu dokumentu w postaci dziennika zajęć szkoły zaocznej semestr III na rok szkolny 2015/2016 od dnia 1 września 2015 r. do dnia 7 lutego 2016 r. dla kierunku gimnazjum, który to dziennik ze względu na zawartą w nim treść stanowił dowód okoliczności mającej znaczenie prawne, a polegającego na potwierdzeniu swojej obecności na zajęciach lekcyjnych w dniach: 19, 20 września 2015 roku i 3, 4 października 2015 r., który to udział stanowił podstawę do uzyskania przez N. Policealna Szkoła Zawodowa dla Dorosłych w G. przy ulicy (...) dotacji finansowych w wielkościach określonych w art. 80 ust. 2 - 3a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,

tj. o czyn z art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 2 k.k. (czyn z pkt IV części wstępnej wyroku),

II. o to, że będąc na podstawie umowy o świadczenie usług edukacyjnych słuchaczem Gimnazjum dla Dorosłych N. Centrum Edukacyjne w G. przy ulicy (...), w nieustalonym dniu listopada 2015 r. w G. brał udział w wystawieniu dokumentu w postaci dziennika zajęć szkoły zaocznej semestr III na rok szkolny 2015/2016 od

dnia 1 września 2015 r. do dnia 7 lutego 2016 r. dla kierunku gimnazjum, który to dziennik ze względu na zawartą w nim treść stanowił dowód okoliczności mającej znaczenie prawne, a polegającego na potwierdzeniu swojej obecności na zajęciach lekcyjnych w dniach: 17, 18 października 2015 r., który to udział stanowił podstawę do uzyskania przez N. Policealna Szkoła Zawodowa dla Dorosłych w G. przy ulicy (...) dotacji finansowych w wielkościach określonych w art. 80 ust. 2- 3a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,

tj. o czyn z art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 2 k.k. (czyn z pkt V części wstępnej wyroku),

4) J. P.:

I. o to, że będąc na podstawie umowy o świadczenie usług edukacyjnych słuchaczem Gimnazjum dla Dorosłych N. Centrum Edukacyjne w G. przy ulicy (...), w dniu 28 lutego września 2016 r. w G. brał udział w wystawieniu dokumentu w postaci dziennika zajęć szkoły zaocznej na rok szkolny 2016/2017 semestr V od dnia 27 lutego 2016 r. do dnia 26 czerwca 2016 r. dla kierunku gimnazjum, który to dziennik ze względu na zawartą w nim treść stanowił dowód okoliczności mającej znaczenie prawne, a polegającego na potwierdzeniu swojej obecności na zajęciach lekcyjnych w dniu 28 lutego 2016 r. poprzez złożenie własnoręcznych podpisów, poświadczając tym samym nieprawdę co do swojej obecności na wszystkich zajęciach, uczestnicząc faktycznie w nie więcej niż 7 godzinach lekcyjnych, tj. do godziny 13:45. który to udział stanowił podstawę do uzyskania przez N. Policealna Szkoła Zawodowa dla Dorosłych w G. przy ulicy (...) dotacji finansowych w wielkościach określonych w art. 80 ust. 2-3a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,

tj. o czyn z art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 2 k.k. (czyn z pkt VI części wstępnej wyroku).

II. o to, że będąc na podstawie umowy o świadczenie usług edukacyjnych słuchaczem Gimnazjum dla Dorosłych N. Centrum Edukacyjne w G. przy ulicy (...), w dniu 6 marca 2016 r. w G. brał udział w wystawieniu dokumentu w postaci dziennika zajęć szkoły zaocznej na rok szkolny 2016/2017 semestr V od dnia 27 lutego 2016 r. do dnia 26 czerwca 2016 r. dla kierunku gimnazjum, który to dziennik ze względu na zawartą w nim treść stanowił dowód okoliczności mającej znaczenie

prawne, a polegającego na potwierdzeniu swojej obecności na zajęciach lekcyjnych w dniu 6 marca 2016 roku poprzez złożenie własnoręcznych podpisów, poświadczając tym samym nieprawdę co do swojej obecności na wszystkich zajęciach lekcyjnych, uczestnicząc faktycznie w nie więcej niż 7 godzinach lekcyjnych, tj. do godziny 13:45, który to udział stanowił podstawę do uzyskania przez N. Policealna Szkoła Zawodowa dla Dorosłych w G. przy ulicy (...) dotacji finansowych w wielkościach określonych w art. 80 ust. 2 - 3a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,

tj. o czyn z art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 2 k.k. (czyn z pkt VII części wstępnej wyroku).

III. o to, że będąc na podstawie umowy o świadczenie usług edukacyjnych słuchaczem Gimnazjum dla Dorosłych N. Centrum Edukacyjne w G. przy ulicy (...), w dniu 19 marca 2016 r. w G. brał udział w wystawieniu dokumentu w postaci dziennika zajęć szkoły zaocznej na rok szkolny 2016/2017 semestr V od dnia 27 lutego 2016 r. do dnia 26 czerwca 2016 r. dla kierunku gimnazjum, który to dziennik ze względu na zawartą w nim treść stanowił dowód okoliczności mającej znaczenie prawne, a polegającego na potwierdzeniu swojej obecności na zajęciach lekcyjnych w dniu 19 marca 2016 r. poprzez złożenie własnoręcznych podpisów, poświadczając tym samym nieprawdę co do swojej obecności na wszystkich zajęciach lekcyjnych uczestnicząc faktycznie w nie więcej niż 7 godzinach lekcyjnych, tj. do godziny 13:45, który to udział stanowił podstawę do uzyskania przez N. Policealna Szkoła Zawodowa dla Dorosłych w G. przy ulicy (...) dotacji finansowych w wielkościach określonych w art. 80 ust. 2 - 3a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

tj. o czyn z art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 2 k.k. (czyn z pkt VIII części wstępnej wyroku),

IV. o to, że będąc na podstawie umowy o świadczenie usług edukacyjnych słuchaczem Gimnazjum dla Dorosłych N. Centrum Edukacyjne w G. przy ulicy (...), w dniu 20 marca 2016 r. w G. brał udział w wystawieniu dokumentu w postaci dziennika zajęć szkoły zaocznej na rok szkolny 2016/2017 semestr V od dnia 27 lutego 2016 roku do dnia 26 czerwca 2016 r. dla kierunku gimnazjum, który to dziennik ze względu na zawartą w nim treść stanowił dowód okoliczności mającej

znaczenie prawne, a polegającego na potwierdzeniu swojej obecności na zajęciach lekcyjnych w dniu 20 marca 2016 r. poprzez złożenie własnoręcznych podpisów, poświadczając tym samym nieprawdę co do swojej obecności na wszystkich zajęciach lekcyjnych uczestnicząc faktycznie w nie więcej niż 7 godzinach lekcyjnych, tj. do godziny 13:45, który to udział stanowił podstawę do uzyskania przez N. Policealna Szkoła Zawodowa dla Dorosłych w G. przy ulicy (...) dotacji finansowych w wielkościach określonych w art. 80 ust. 2 - 3a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,

tj. o czyn z art 271 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 2 k.k. (czyn z pkt IX części wstępnej wyroku),

V. o to, że będąc na podstawie umowy o świadczenie usług edukacyjnych słuchaczem Gimnazjum dla Dorosłych N. Centrum Edukacyjne w G. przy ulicy (...), w dniu 9 kwietnia 2016 r. w G. brał udział w wystawieniu dokumentu w postaci dziennika zajęć szkoły zaocznej na rok szkolny 2016/2017 semestr V od dnia 27 lutego 2016 r. do dnia 26 czerwca 2016 r. dla kierunku gimnazjum, który to dziennik ze względu na zawartą w nim treść stanowił dowód okoliczności mającej znaczenie prawne, a polegającego na potwierdzeniu swojej obecności na zajęciach lekcyjnych w dniu 9 kwietnia 2016 r. poprzez złożenie własnoręcznych podpisów, poświadczając tym samym nieprawdę co do swojej obecności na wszystkich zajęciach lekcyjnych uczestnicząc faktycznie w nie więcej niż 7 godzinach lekcyjnych, tj. do godziny 13:45, który to udział stanowił podstawę do uzyskania przez N. Policealna Szkoła Zawodowa dla Dorosłych w G. przy ulicy (...) dotacji finansowych w wielkościach określonych w art. 80 ust. 2 - 3a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,

tj. o czyn z art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 2 k.k. (czyn z pkt X części wstępnej wyroku),

VI. o to, że będąc na podstawie umowy o świadczenie usług edukacyjnych słuchaczem Gimnazjum dla Dorosłych N. Centrum Edukacyjne w G. przy ulicy (...), w dniu 10 kwietnia 2016 r. w G. brał udział w wystawieniu dokumentu w postaci dziennika zajęć szkoły zaocznej na rok szkolny 2016/2017 semestr V od dnia 27 lutego 2016 r. do dnia 26 czerwca 2016 r. dla kierunku gimnazjum, który to dziennik ze względu na zawartą w nim treść stanowił dowód okoliczności mającej znaczenie

prawne, a polegającego na potwierdzeniu swojej obecności na zajęciach lekcyjnych w dniu 10 kwietnia 2016 r. poprzez złożenie własnoręcznych podpisów, poświadczając tym samym nieprawdę co do swojej obecności na wszystkich zajęciach lekcyjnych uczestnicząc faktycznie w nie więcej niż 7 godzinach lekcyjnych, tj. do godziny 13:45, który to udział stanowił podstawę do uzyskania przez N. Policealna Szkoła Zawodowa dla Dorosłych w G. przy ulicy (...) dotacji finansowych w wielkościach określonych w art. 80 ust. 2 - 3a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,

tj. o czyn z art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 2 k.k. (czyn z pkt XI części wstępnej wyroku),

VII. o to, że będąc na podstawie umowy o świadczenie usług edukacyjnych słuchaczem Gimnazjum dla Dorosłych N. Centrum Edukacyjne w G. przy ulicy (...), w dniu 23 kwietnia 2016 r. w G. brał udział w wystawieniu dokumentu w postaci dziennika zajęć szkoły zaocznej na rok szkolny 2016/2017 semestr V od dnia 27 lutego 2016 r. do dnia 26 czerwca 2016 r. dla kierunku gimnazjum, który to dziennik ze względu na zawartą w nim treść stanowił dowód okoliczności mającej znaczenie prawne, a polegającego na potwierdzeniu swojej obecności na zajęciach lekcyjnych w dniu 23 kwietnia 2016 r. poprzez złożenie własnoręcznych podpisów, poświadczając tym samym nieprawdę co do swojej obecności na wszystkich zajęciach lekcyjnych uczestnicząc faktycznie w nie więcej niż 7 godzinach lekcyjnych, tj. do godziny 13:45, który to udział stanowił podstawę do uzyskania przez N. Policealna Szkoła Zawodowa dla Dorosłych w G. przy ulicy (...) dotacji finansowych w wielkościach określonych w art. 80 ust. 2 - 3a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,

tj. o czyn z art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 2 k.k. (czyn z pkt XII części wstępnej wyroku),

VIII. o to, że będąc na podstawie umowy o świadczenie usług edukacyjnych słuchaczem Gimnazjum dla Dorosłych N. Centrum Edukacyjne w G. przy ulicy (...), w dniu 24 kwietnia 2016 r. w G. brał udział w wystawieniu dokumentu w postaci dziennika zajęć szkoły zaocznej na rok szkolny 2016/2017 semestr V od dnia 27 lutego 2016 r. do dnia 26 czerwca 2016 r. dla kierunku gimnazjum, który to dziennik ze względu na zawartą w nim treść stanowił dowód okoliczności mającej znaczenie

prawne, a polegającego na potwierdzeniu swojej obecności na zajęciach lekcyjnych w dniu 24 kwietnia 2016 r. poprzez złożenie własnoręcznych podpisów, poświadczając tym samym nieprawdę co do swojej obecności na wszystkich zajęciach lekcyjnych uczestnicząc fatycznie w nie więcej niż 7 godzinach lekcyjnych, tj. do godziny 13:43. który to udział stanowił podstawę do uzyskania przez N. Policealna Szkoła Zawodowa dla Dorosłych w G. przy ulicy (...) dotacji finansowych w wielkościach określonych w art. 80 ust. 2 - 3a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, tj. o czyn z art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 2 k.k. (czyn z pkt XIII części wstępnej wyroku) - k. 1471 - 1476, tom VIII.

Powyższy akt oskarżenia został wniesiony po uprzednim nieuwzględnieniu przez Sąd Rejonowy w G. w dniu 29 czerwca 2018 r. wniosku prokuratora o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego w trybie art. 335 § 1 k.p.k. (k. 1434 – 1439, tom VIII), co skutkowało zwrotem sprawy prokuratorowi na podstawie art. 343 § 7 k.p.k. (k.1469, tom VIII).

Na rozprawę w dniu 20 grudnia 2018 r. stawili się oskarżeni K.Z. i J.P.; pozostali oskarżeni, tj. M.K. i E.Ś., nie stawili się. Na tej rozprawie Sąd postanowił *„rozprawę prowadzić pod nieobecność oskarżonych M. K. i E.Ś., albowiem wezwani prawidłowo nie stawili się na rozprawę, w postępowaniu przygotowawczym przedstawili swoje stanowisko procesowe i złożyli wyjaśnienia, w związku z czym należy uznać, że ich obecność na rozprawie nie jest konieczna i można ją prowadzić pod ich nieobecność, tym samym zmieniając swoje wcześniejsze stanowisko co do obecności tych oskarżonych”* (k. 1506, tom VIII).

Na rozprawie oskarżony K. Z. przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu, odmówił składania wyjaśnień, a po odczytaniu wyjaśnień złożonych w postępowaniu przygotowawczym, podtrzymał je. Jednocześnie oświadczył, że w dalszym ciągu wyraża wolę dobrowolnego poddania się karze. Oskarżony ten złożył wniosek o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzania postępowania dowodowego i wymierzenie mu kary grzywny w wysokości 50 stawek dziennych po 30 zł stawka. Również drugi z oskarżonych J.P. przyznał się do popełnienia zarzucanych mu czynów, podtrzymał złożone wcześniej wyjaśnienia i także złożył wniosek wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzania postępowania

dowodowego oraz wymierzenie mu kary grzywny w wysokości 80 stawek dziennych po 30 zł stawka. Obecny na rozprawie prokurator nie sprzeciwił się wnioskowi złożonym przez oskarżonych. Po odczytaniu wyjaśnień nieobecnych oskarżonych M.K. i E.Ś. Sąd Rejonowy w G. postanowił: 1) uwzględnić wnioski oskarżonych o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzania postępowania dowodowego, albowiem wyjaśnienia oskarżonych i ich postawa procesowa za tym przemawiają; 2) na podstawie art. 394 § 1 i 2 k.p.k. uznać za ujawnione bez odczytywania wszystkie dowody wymienione w akcie oskarżenia oraz zaktualizowane dane o karalności k. 1489 - 1495 (k. 1506 - 1507, tom VIII).

Sąd Rejonowy w G. w dniu 20 grudnia 2018 r., w sprawie o sygn. IX K (...), wydał wyrok na mocy którego:

1. oskarżonego M.K. uznał za winnego popełnienia zarzucanych mu i opisanych w pkt. I - II czynów, stanowiących występki z art. 271 § 2 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k., przy czym przyjął, że czynów tych dopuścił się w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności i za to, na mocy art. 271 § 2 k.k. przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. skazał go na jedną karę grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 30 złotych;
2. oskarżonego K.Z. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu opisanego w pkt. III stanowiącego występki z art. 271 § 2 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k. i za to na mocy art. 271 § 2 k.k. skazał go na karę grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 30 złotych;
3. oskarżonego E. Ś. uznał za winnego popełnienia zarzucanych mu opisanych w pkt. IV i V czynów, stanowiących występki z art. 271 § 2 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k., przy czym przyjął, że czynów tych dopuścił się w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności, i za to na mocy art. 271 § 2 k.k. przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. skazał go na jedną karę grzywny w wymiarze 80 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 30 złotych;
4. oskarżonego J.P. uznał za winnego popełnienia zarzucanych mu i opisanych w pkt. VI - XIII czynów, stanowiących występki z art. 271 § 2 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k., przy czym przyjął, że czynów tych dopuścił się w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności i za to na mocy art. 271 § 2 k.k. przy

zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. skazał go na jedną karę grzywny w wymiarze 80 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 30 złotych:

5. na podstawie art. 627 k.p.k. i art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych, zasądził od oskarżonych na rzecz Skarbu Państwa wydatki w kwocie po 40 zł raz opłaty: od oskarżonych M.K. i K. Z. w wysokości po 150 zł, a od oskarżonych E. Ś. i J. P. w wysokości po 250 zł (k. 1508 - 1511. tom VIII).

Powyższy wyrok uprawomocnił się wobec wszystkich oskarżonych w dniu 28 grudnia 2018 roku, bez postępowania odwoławczego.

Kasację w tej sprawie złożył Prokurator Generalny zaskarżając powyższy wyrok w całości na korzyść oskarżonych: M. K., K.Z., E.Ś. i J.P. W kasacji tej skarżący podniósł zarzuty:

1. rażącego i mającego istotny wpływ na treść orzeczenia wydanego wobec oskarżonych K.Z. i J.P. naruszenia przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 387 § 1 i § 2 k.p.k., polegającego na uwzględnieniu wniosków wymienionych oskarżonych o wydanie wyroku bez przeprowadzania postępowania dowodowego i orzeczenie zaproponowanych kar w sytuacji, gdy w świetle zebranych dowodów brak było podstaw do przyjęcia, że okoliczności popełnienia przez oskarżonych przestępstw z art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 2 k.k. opisanych w akcie oskarżenia nie budzą wątpliwości, co skutkowało rażącym i mającym istotny wpływ na treść orzeczenia naruszeniem przepisu prawa materialnego, a mianowicie art. 271 § 1 k.k., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, iż oskarżeni jako uczniowie gimnazjum dla dorosłych stanowią podmiot przestępstwa indywidualnego określonego we wskazanym przepisie, a ich zachowanie, polegające na potwierdzeniu na listach stanowiących załączniki do dzienników szkoły zaocznej udziału w zajęciach mimo nieobecności na nich, realizuje znamiona wystawienia dokumentu i poświadczenia w nim nieprawdy co do okoliczności mających znaczenie prawne, podczas gdy oskarżeni, nie mając przymiotu funkcjonariusza publicznego ani też innej osoby uprawnionej do wystawienia dokumentu, nie wypełnili swoim zachowaniem znamion przestępstwa indywidualnego, o jakim mowa w art. 271 § 1 i § 2 k.k.

- rażącego i mającego istotny wpływ na treść orzeczenia wydanego wobec oskarżonych M.K. i E. Ś. naruszenia przepisu prawa materialnego, a mianowicie art. 271 § 1 k.k., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, iż oskarżeni jako uczniowie gimnazjum dla dorosłych stanowią podmiot przestępstwa indywidualnego określonego we wskazanym przepisie, a ich zachowanie, polegające na potwierdzeniu na listach stanowiących załączniki do dzienników szkoły zaocznej udziału w zajęciach mimo nieobecności na nich, realizuje znamiona wystawienia dokumentu i poświadczenia w nim nieprawdy co do okoliczności mających znaczenie prawne, podczas gdy oskarżeni, nie mając przymiotu funkcjonariusza publicznego ani też innej osoby uprawnionej do wystawienia dokumentu, nie wypełnili swoim zachowaniem znamion przestępstwa indywidualnego, o jakim mowa w art. 271 § 1 i § 2 k.k.

Podnosząc te zarzuty autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonych M.K., K.Z., E.Ś. i J. P. od popełnienia zarzucanych im czynów.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja jest zasadna w stopniu oczywistym. Zarzuty kasacji są trafne i muszą skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku oraz uniewinnieniem wszystkich oskarżonych. Zróżnicowanie zarzutów kasacji co do E.Z. i J.P. wynika li tylko z faktu, że co do tych obu skazanych sąd *meriti* zastosował tryb z art. 387 § 1 i 2 k.p.k., w sytuacji, gdy – z uwagi na charakter zarzucanego tym oskarżonym przestępstwa – trybu tego nie sposób było w tej sprawie zastosować, albowiem prowadził on do rażącego naruszenia prawa materialnego, wskazanego w zarzucie kasacji. Nie ma wątpliwości co o tego, że sam fakt złożenia przez oskarżonego wniosku w trybie art. 387 § 1 k.p.k. nie zwalnia sądu z obowiązku dokonania kontroli jego zasadności, a zatem rozważenia, czy istnieją warunki do jego uwzględnienia, w tym przede wszystkim to, czy uwzględnienie wniosku będzie pozostawało w zgodzie z przepisami prawa karnego materialnego co prawnokarnej oceny zachowania oskarżonych, jak i w zakresie podstawy proponowanej kary oraz środków karnych i ich wymiaru. W sytuacji, w której treść wniosku prowadziłaby do naruszenia prawa materialnego obowiązkiem sądu było bądź to uzależnienie swojej decyzji o uwzględnieniu tego wniosku od dokonania w nim

zmiany konwalidującej dostrzeżoną wadliwość (art. 387 § 3 k.p.k.), bądź też rozpoznania sprawy na zasadach ogólnych (np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 6 sierpnia 2015 r., II KK 219/15; z dnia 13 lutego 2019 r., V KK 34/18).

W tej sprawie sąd *meriti* zobligowany był więc do wnikliwej oceny zachowania oskarżonych przez pryzmat wystąpienia znamion zarzucanych im przestępstw i to nie tylko rozpoznając wnioski oskarżonych K.Z. i J.P., ale i orzekając także w odniesieniu do dwóch pozostałych oskarżonych, tj. M.K. i E. Ś. Jest bowiem oczywiste, że wyrokiem skazującym, niezależnie od trybu jego wydania, można przypisać sprawcy przestępstwo, gdy popełnił on czyn zabroniony o znamionach określonych w ustawie karnej. Takiej oceny sąd nie dokonał, a gdyby tylko rozważył kto może być podmiotem przestępstwa zarzucanego oskarżonym, to musiałby dojść do wniosku, że sprawa kwalifikuje się do rozpoznania na posiedzeniu w trybie art. 339 § 3 pkt 1 k.p.k. – celem umorzenia postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k., ewentualnie, skierowania jej na rozprawę.

Trafnie zauważył skarżący, że oskarżonym przypisano przestępstwa, których nie mogli popełnić z uwagi na brak przymiotu, którym winien legitymować się sprawca przestępstwo stypizowanego w art. 271 § 1 k.k. Sąd I instancji zaskarżonym wyrokiem przypisał M.K., K.Z., E.Ś. i J. P., popełnienie występków wyczerpujących dyspozycję art. 271 § 2 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k. w sytuacji, gdy będąc słuchaczami gimnazjum dla dorosłych, pomimo nieobecności na zajęciach lekcyjnych, w późniejszym okresie złożyli własnoręcznie podpisy na listach obecności - stanowiących załączniki do dzienników lekcyjnych - potwierdzające obecność w szkole. Spełnienie warunku uczęszczania na obowiązkowe zajęcia edukacyjne w wymiarze co najmniej połowy czasu przeznaczonego na te zajęcia pozwalało słuchaczom na uniknięcie obowiązku zapłaty ww. podmiotowi faktycznego kosztu organizacji zajęć, w wysokości około 200 zł za każdy miesiąc. Chcąc uniknąć konieczności zapłacenia tej należności za brak obecności na zajęciach, uczniowie uzupełniali w późniejszym czasie podpisy na listach obecności, mające wskazywać, iż w zajęciach brali udział. Trafnie zwraca uwagę skarżący, że przestępstwo z art. 271 § 1 k.k. należy do tzw. przestępstw indywidualnych, a zatem takich, których podmiotem może być jedynie funkcjonariusz publiczny lub inna osoba uprawniona do wystawienia dokumentu.

Tymczasem, oskarżeni - jako słuchacze liceum dla dorosłych - nie posiadali statusu funkcjonariusza publicznego, jak też innej osoby uprawnionej do wystawienia dokumentu. Zgodnie z trafnie przywołanymi w uzasadnieniu kasacji judykatami oraz poglądami doktryny stwierdzić należy, że dokument, o którym mowa w art. 271 § 1 k.k. to dokument wystawiany przez osobę, której cechą jest wykonywanie pewnych funkcji mających znaczenie dla sfery publicznej. Innymi słowy, *„z wystawieniem dokumentu w rozumieniu art. 271 § 1 k.k. mamy do czynienia wówczas, gdy osoby go sporządzające, nawet jeśli nie są funkcjonariuszami publicznymi, to realizują w ten sposób wynikające z przepisów uprawnienie do sporządzenia dokumentów, które odnoszą skutki także w sferze publicznej”* (por. np. postanowienie SN z 15 marca 2013 r., V KK 433/12). Ponadto dodać trzeba, że pojęcie dokumentu użyte w art. 271 § 1 k.k. ma zakres węższy niż ogólne pojęcie dokumentu określone w art. 115 § 14 k.k. Dokument taki nie tylko winien mieć cechy wymienione w przepisie kodeksowym zawierającym definicję ustawową, a nadto musi być dokumentem wystawionym przez funkcjonariusza publicznego lub inną osobę upoważnioną do wystawienia dokumentu, ale także zawierać w swej treści poświadczenie, któremu przysługuje cecha zaufania publicznego, a w związku z tym domniemanie prawdziwości. Skoro przymiotów tych pozbawione były listy obecności będące integralną częścią dziennika lekcyjnego, to brak było podstaw do uznania, że są one dokumentem, o jakim mowa w przywołanym uprzednio przepisie.

Bezspornie więc w zachowaniach oskarżonych brak było znamion czynu zabronionego z art. 271 § 1 k.k., a w związku z tym zaskarżony wyrok należało uchylić, a oskarżonych uniewinnić od popełnienia wszystkich zarzuconych im czynów.

Z powyższych względów należało orzec jak w wyroku.